

Morera Falcó, la millor simbiosi de text i foto

Sempre ha defensat que el periodista, a més de redactar, ha de fer ell mateix les fotografies

—Josep Cruañas i Tor—

Josep Morera Falcó sempre diu que no se'l pot considerar només un fotògraf de premsa, sinó com un periodista que il·lustra els propis articles. De tota manera, si ens ho permet, ara el tractarem com a fotògraf que escriu els seus reportatges. Morera sempre ha estat un gran defensor de la teoria que el periodista ha de ser alhora fotògraf, i ell mateix ha dut a la pràctica aquesta simbiosi professional..

De fet, l'entrada de Morera al periodisme va ser tardana, per causa dels entrebancs que li posà la postguerra. Va néixer a Terrassa el 14 d'abril de 1919. Als nou anys va començar a treballar fent canons per als telers. De nit estudiava enginyeria industrial a l'Escola Industrial, carrera que s'estroncà per la guerra civil. Gran aficionat i practicant de l'atletisme, va obtenir el títol de monitor esportiu de la Generalitat. S'incorporarà a la guerra en la "lleva del biberó". A la seva unitat organitzava activitats atlètiques i esportives, i també escrivia murals. El seu germà Joaquim era periodista i, com a militant del PSUC, va ser comissari polític. En la retirada, anà a parar al camp de concentració de Molló, on retrobà el seu germà molt malalt (moriria al cap de poc temps, l'1 d'abril de 1939).

Els camps de concentració

Retornà a Catalunya cridat pels seus pares, pensant que no tindria problemes, però de

seguida fou internat al camp anomenat "La Carbonera" de Figueres; després passà a Miranda de Ebro, i en darrer lloc estigué un any en un batalló disciplinari de l'Àfrica; treballava a les oficines, i mirava de fer desaparèixer els mals informes que arribaven sobre els interns. Després de tot aquest recorregut, hagué de fer dos anys més de servei militar. Al regiment va reprendre la seva afició per l'atletisme i va organitzar activitats esportives. La pràctica de l'atletisme el portà a guanyar, la darrera temporada que va competir, el títol de Catalunya de pentatló. Després de vuit anys, no trobà altra feina que fer de drapaire. Va ser en aquest moment que va començar a fer fotografies, ja que el seu sogre hi era afeccionat.

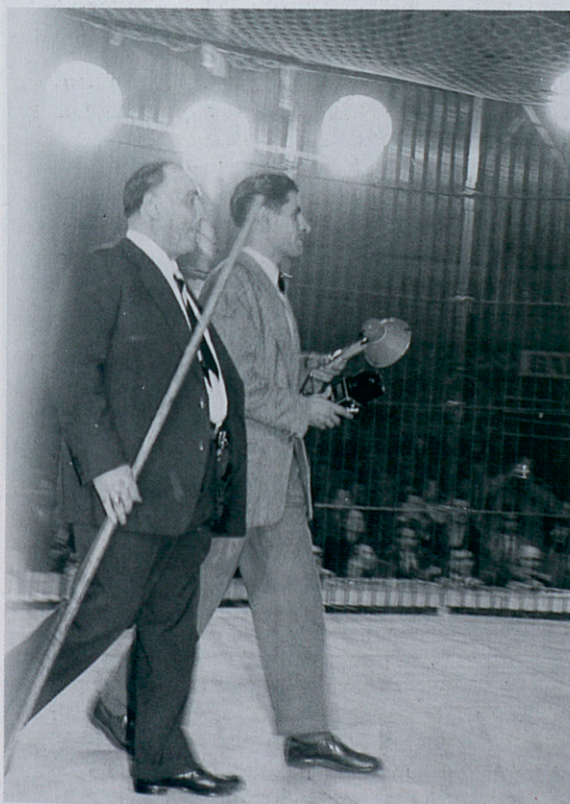
A casa seva sovint hi havia anat la policia a fer-hi escorcolls. M'explica que una vegada el policia que mirava el llog dels llibres va passar de llarg d'*El Capital*, de Marx, però en canvi es van endur *La República*, de Plató, que els va semblar més subversiu. Una altra vegada es van dedicar a tallar les cintes amb els colors de la bandera catalana que feien de punt d'una edició de Montaner i Simon de l'obra de Verdaguer, i se les van endur com un gran trofeu.

A la gàbia dels lleons

En assabentar-se que es feien cursos de l'Escola de Periodisme, va decidir inscriure-s'hi. D'entrada ja li van dir que, amb les referències familiars de "rojo" que tenia, que ho deixés córrer, que no calia que s'hi escarrassés. Tot i això, va anar puntualment a les classes que es feien el divendres a l'Ateneu Barcelonès. En una de les pràctiques d'entrevistes van anar al circ americà, que era a la Monumental. Aquell dia se li acudí demanar al propietari de les feres, Bouglione, que li deixés entrar a fer fotografies amb *flash* dins la gàbia dels lleons. L'empresari va accedir-hi, però després de demanar-li que li signés tota mena de papers eximint-lo de tota responsabilitat. El fet anunciat provocà que l'entrevistessin tots els mitjans informatius, als quals demanà que fessin constar que era

— Per fer-se perdonar el seu passat "rojo" i poder treballar va haver d'entrar en una gàbia de lleons a fer fotos —

A dalt, a l'esquerra, Morera durant un reportatge en un avenc de Montserrat. A sota, la seva cèlebre entrada en una gàbia de lleons, amb Msr. Bouglione, gràcies a la qual va poder treballar en premsa. A dalt, a la dreta, una foto seva d'una concentració barcelonista, a Montserrat. A sota, portada del Correo on s'anuncia la seva condició d'enviat especial a Mèxic, coincidint amb la matança de la Plaza de las Tres Culturas.

Un professional de molts registres

— No té cap arxiu de les seves fotos. No ha guardat ni còpies ni negatius. Només hi ha el que es va publicar —

A sota, una foto que parla sola: la taula on obligaven a seure Morera Falcó els últims temps que va estar a *El Correo Catalán*.

Servituds del periodisme

estudiant de l'Escola de Periodisme. La primera entrevista li va fer Josep Pernau. El dia nou de setembre de 1956 va entrar a la gàbia i hi féu tot un rodet de fotografies. L'endemà la notícia va merèixer la portada del *Diari de Barcelona*. Després d'aquest fet, va projectar fer un reportatge de fotografies tot llançant-se amb paracaigudes. De tota manera no va caldre, perquè el director de l'escola, Claudio Colomer, li va donar el títol. Aquest factòtum de la premsa d'aquells anys, que era també director de Radio Nacional i d'*El Correo Catalán*, li va proposar que es tirés sobre el camp de les Corts amb un paracaigudes que dugués la llegenda "*Lean El Correo Catalán*". Morera li va contestar que si l'hi posaven aquella inscripció no obriria el paracaigudes.

"Bajo la piel del estadio"

Un cop va tenir el carnet a la mà va començar a col·laborar com a fotògraf a la publicació

periòdica esportiva *Revista Barça*. De primer va començar fent fotografies, però passà a fer-hi peus llargs, i finalment aconseguí posar en pràctica la teoria del periodista-fotògraf quan passà a ser redactor. Després, a la revista *RB* va assumir de fet la direcció.

Quan era director d'*El Correo Catalán* Andreu Rosselló i sots-director Ibáñez Escofet, el van contractar al diari, i hi treballaria fins a la jubilació. La col·laboració que li va donar més renom va ser la secció titulada "Bajo la piel del estadio", on donava una nova visió del partit del diumenge abans, tractant tant els aspectes estrictament esportius com els de l'ambient del camp. Aquesta secció va trencar amb els tòpics que envolten sovint les cròniques esportives. Els articles eren il·lustrats sempre amb fotografies seves.

Morera no es va resignar mai a restar a la redacció esportiva, i així sovint feia reportatges que eren publicats als suplementes dominicals. *El Correo* en aquella època va ser pioner a treure, amb un notable èxit, dominicals en color que

— La secció que li va donar més prestigi i popularitat va ser "*Bajo la piel del estadio*", a *El Correo Catalán*. —

incloïen col·leccionables. En un d'aquests reportatges, titulat "Del Llobregat al mar de Aràbia", Morera narrava de manera autobiogràfica aquest viatge. Amb motiu d'aquests articles va ser expulsat del Pakistan, per haver-ne escrit un on criticava Ali Khan, que cobrava com a tribut el seu pes en pedres precioses. Els reportatges que no s'atreuen a publicar-li a *El Correo* els hi publicava la revista *Interviú*, i esporàdicament d'altres revistes.

Mèxic 1968

El 1968 va ser enviat pel diari als Jocs Olímpics de Mèxic, i quan era a la ciutat va tenir-hi lloc la matança de la Plaza de las Tres Culturas. Tot i que el diari no tenia diners i li tenien prohibit trametre teletips, en va enviar un amb la crònica dels fets. El director del diari li va enviar un telegrama on el nomenava redactor en cap de Serveis Especials, per tal que pogués tenir llibertat de moviments. Deixant de banda els fets esportius, es va dedicar a seguir el moviment d'estudiants. Gràcies a la filla d'en Tisner, va entrar en contacte amb el comitè de vaga, que li facilità la proclama amb deu punts reivindicatius, i ell la va fer arribar al diari a través d'un pilot d'Iberia, ja que els altres mitjans estaven controlats. El contacte amb els estudiants es va fer a través d'una cita a l'hotel Maria Isabela i després d'un seguit de recorreguts fins arribar al Barrio Rosa, on es van trobar amb el comitè en un bar i varen estar parlant llarga estona. En tornar a Barcelona continuaria com a redactor en cap.

El Grup Democràtic

Josep Morera sempre va tenir present el compromís polític, que en aquells anys de lluita unitària contra el franquisme es va centrar en la participació en el Grup Democràtic de Periodistes, del qual va ser un dels fundadors i un membre actiu. Arran de l'empresonament d'en Josep Maria Huertas, després d'una assemblea que es va fer a l'Associació de la Premsa va anar amb un grup de companys a entrevistar-se amb la direcció de *La Vanguardia*, ja que era l'únic diari que no parava. Els directius els van rebre en un despatx a peu dret. Davant aquella rebuda tan freda, van veure que no serviria de res intentar posar sobre la taula el fet que Huertas era aleshores periodista d'un diari del grup del comte de Godó, *Tele/Expres*.

No conserva cap negatiu

En demanar-li com conserva les fotografies que ha fet durant la vida professional, Josep Morera em contesta que gairebé no conserva res, ja que la major part dels rodets els lliurava al diari o a les revistes. És un cas d'altra banda molt freqüent, entre els fotògrafs. La seva obra, a part del poc que conserva, l'hem de seguir en els

diaris i en el que resta de l'arxiu d'*El Correo*, que ara és al diari *Avui*.

Sobre les màquines que ha fet servir, ens diu que han estat una Leica que va comprar de segona mà, una Voiglander i darrerament una Nikon. Sempre ha treballat amb pas Universal en negre, i algunes vegades a color quan feia fotografies de les presentacions de plantilles o per als reportatges que publicava en els dominicals. Llavors solia fer-les amb la màquina de 6x6. Josep Morera té una personalitat afable i alhora enèrgica que no desdiu de la seva prosa incisiva, en la qual sempre defuig tòpics i superficialitats, fins i tot en els articles esportius, fet especialment destacable en uns anys en què l'esport era el paradigma de la intranscendència. Ben segur que la visió diferent i crítica que ens dóna de l'esport és una conseqüència de la seva condició d'esportista *amateur*. En darrer lloc, voldria ressaltar que un altre dels aspectes de la seva personalitat és que sempre ha tingut una actitud independent i decidida, que amb directius com Rosselló o Ibáñez Escofet li donà camp per córrer, però que en altres moments l'ha portat a enfrontaments seriosos. Podríem dir que, en definitiva, Josep Morera ha dut a la pràctica el fotoperiodisme més pur, fins a les darreres conseqüències. ●

Dues fotografies de Morera, de les poques conservades: A dalt, un primer pla de castellers, un dels seus temes preferits; a sota, un excel·lent retrat de Pesudo, l'oblidat porter del Barça, el 1965.

No ha guardat cap negatiu

— **Encara que se'l recorda sobretot com fotògraf esportiu, va tractar temàtiques molt diverses.** —